

395

febrer 2016 • revista mensual
Any 36è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca i Galès

cooperació

CATALANA

Conreu cooperatiu

Les nostres cooperatives: **Conreu Sereny SCCL**

Entrevista: **Associació ERAPI**

ISSN 1133-8415

9 771133 841150

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenió de Riscos
Laborals*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

"... Incerteses, dubtes, problemes...?"

LLUITEM PLEGATS!!

· ESPECIALISTES EN COOPERATIVES ·

GABINET JOAN JOSEP GONZÀLEZ, S.L.

- Planificació i Gestió Comptable
- Declaració Impost de Societats
- Estudis Econòmics de Viabilitat i Plantejament de futur
- Control Pressupostari
- Diagnòstic econòmic, financers i de sistemes de control de la Cooperativa
- Assistència de Membres de les Comissions de Vigilància i Junes Rectores
- Consultes sobre problemàtica econòmica, comptable i fiscal

GONZALEZ & CIA AUDITORS
AUDITORES CENSORES JURADOS DE CUENTAS

- Auditores de Comptes Anuals
- Auditories i Revisió dels Comptes
- Projectes de Fusió i Escissió
- Auditoria de Gestió
- Informes especials

Pensem com tu. La feina,... ben feta.

GIRONA 38 1ª 1ª · 08010 BARCELONA · Telefon 93 265 35 05 Fax 93 232 56 13
e-mail: gijg@gonzalezauditors.com

“un servei jurídic compromès i de qualitat”

Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí
despatxos associats:
Girona - Lleida - Tarragona - Tortosa - Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social · Autoocupació i plans d'empresa · Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu · Dret de família · Separacions, divorcis · Danys i perjudicis · Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments · Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Etrangeria · Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments · Reclamacions
- Dret sindical · Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva · Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals · Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEU

Joaquim Campanyà, empresari de Pime.

5 / EDITORIAL

Conreu cooperatiu.

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES DE CATALUNYALa creació de cooperatives el 2015.
Confederació de Cooperatives de Catalunya**10 / LES NOSTRES COOPERATIVES**

Conreu Sereny. A l'entorn de les grans ciutats el conreu i la pagesia recuperen terreny.

Visitem el primer hort comunitari que aquesta cooperativa gestiona als terrenys del monestir de Sant Jeroni de la Murtra (Badalona). Un espai hortícol autogestionat comunitàriament, en un projecte d'agroecologia de producció i comercialització de verdura i fruita ecològiques, i la integració social de persones amb dificultats i/o risc d'exclusió.

Pep Valenzuela

13 / ENTREVISTA

Associació ERAPI: La mirada socioantropològica del cooperativisme.

Conversam amb dos membres de l'Associació ERAPI, constituïda amb l'objectiu proper de formar una cooperativa dedicada a la formació, investigació, intervenció i divulgació socioantropològica. Acrònim del que es va constituir com Equip de Recerca en Antropologia dels Processos Identitaris, sorgeix d'un grup de treball de l'Institut Català d'Antropologia Cooperació Catalana.

Montse Pallarés

17 / FINANCES COOP

Un altre finançament per a les empreses cooperatives.

Montserrat Sagarra

19 / RESSENYA

La causa humana.

Josep Busquets

22 / HUMOR GRÀFIC

Accèsit "Conciliació de la vida familiar i la laboral.

Doru Axinte

23 / COOP CALM

Cuina fàcil, bona per a tu i per al territori

Carnestoltes, molt vi i més poca-soltes!
Carles Xiberta**24 / OPINIÓ**

Redescobrir el significat de "valor".

Daniel Jover

27 / BIBLIOTECA

Donació de llibres

Retalls

Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca i Galès Redacció i Administració Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat - Twitter: @rocagales
Coordinació Agnès Giner Consell assessor Miquel Corna, Enric Dalmau, Agnès Giner, Ma. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarés, Jordi París, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Olga Ruiz i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits.

Foto portada Hort comunitari © Xavier Palos Disseny, maquetació i producció Mai-t Carbonell i Pol-len edicions, scc Dipòsit legal B-22.823/80 I.S.S.N. 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Generalitat
de CatalunyaMIXT
Paper procedent de
fontes responsables
FSC® C018706

Un parell de preguntes (que en són tres) a Joaquim Campanyà i Carné (Barcelona, 28 d'octubre de 1947), empresari de Pime

1

Què et sembla atractiu del cooperativisme?

Que l'estructura de gestió i representació es genera des de les persones que s'han agrupat per assolir uns objectius comuns i en les quals rau el poder de l'associació cooperativa.

2

Com i quan vas conèixer el cooperativisme?

Sempre l'he conegut en la teoria, però no l'he viscut des de dins. Sí en associacions comparables al cooperativisme, en què les estructures de poder piramidalment tradicional les han malmeses.

3

Què penses de la intercooperació?

La cooperació és l'expressió de la llibertat individual i també de la col·lectiva. La voluntat responsable de coordinar amb el teu entorn les millors de les parts.

Conreu cooperatiu

Comencem el mes de febrer amb la convicció que la intercooperació i la construcció de xarxes són cabdals per al foment, el creixement i la consolidació del cooperativisme a casa nostra.

En el número de febrer de la revista *Cooperació Catalana* trobareu el vincle amb la terra de Conreu Sereny; les connexions entre socioantropologia i cooperativisme sota el guiatge de l'associació ERAPI; i també el finançament divers i alternatiu de les cooperatives, en un article de la Montserrat Sagarra sobre el treball *Un altre finançament per a les empreses cooperatives*, que va guanyar el primer Ajut per a treballs de recerca en cooperativisme convocat per la Fundació Roca i Galès i l'ACCID i dotat amb tres mil euros.

L'impacte social de les cooperatives sobre la vida de les persones, fins i tot sobre la d'aquelles que estan en condicions més desfavorides, és un motor que impulsa el canvi social. No ens cansem de dir-ho.

En el reportatge de Pep Valenzuela sobre la cooperativa Conreu Sereny trobareu el passat, el present i el futur d'una experiència en forma d'esperança per al territori i per a les persones que hi vivim, amb el doble vessant de connectar-nos amb allò que som i d'arrelar les vides vingudes d'altres contrades amb la nostra pròpia terra, perquè la terra és

una. Una cooperativa transversal que abasta des del conreu i les repercussions de la seva feina en les persones que hi treballen fins als efectes transformadors que té en la societat que l'envolta, en forma de consum crític i responsable i de proximitat.

L'entrevista a l'associació ERAPI (vinculada a l'Institut Català d'Antropologia) ens posa sobre la taula tota una sèrie de paradigmes que ens fan poder veure el cooperativisme des dels ulls de la socioantropologia (un coneixement que es reconeix en el si d'una ecologia dels sabers). La perspectiva socioantropològica del cooperativisme ens obre noves portes i noves maneres d'entendre'ns, d'entendre el cooperativisme i, fins i tot, de transcendir-lo, de veure el més enllà de la realitat del segle XXI, i de la necessitat de reformular conceptes i, també, experiències.

I en l'article de la Montserrat Sagarra trobareu la manera (alternativa, de vegades, fins i tot, subversiva) de fer un bon finançament del món cooperatiu i de les cooperatives.

Aquest número 395 és un recull orgànic d'opinions, un tot que va en una direcció clara: demostrar la necessitat de construir xarxa, d'intercooperar i d'estar en harmonia amb el medi i el territori. ■

LA COBERTA/ Hort comunitari que la cooperativa Conreu Sereny autogestiona als terrenys del monestir de Sant Jeroni de la Murtra (Badalona).

Foto: Hort comunitari Xavier Palos

Competències per a l'emprenedoria cooperativa

El passat dimarts 2 febrer, la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC) va presentar les noves eines per al foment de l'emprenedoria cooperativa. En concret, es tracta d'un model de competències, un test d'autoavaluació i una sèrie de tallers.

Aquestes eines formen part de les accions impulsades per l'àrea de suport a la creació de cooperatives i busca crear i capitalitzar coneixement a l'entorn de l'emprenedoria cooperativa amb l'objectiu de desenvolupar un context favorable als projectes cooperatius.

Per una banda, el test, en línia i autoavaluat, permet detectar les competències i les capacitats necessàries per a impulsar una cooperativa. Qualsevol persona que accedeixi a l'aplicació, allotjada al seu web, podrà verificar les seves aptituds per a l'emprenedoria cooperativa i obtenir les claus per a millorar-les de cara a la creació d'una empresa cooperativa.

El test s'ha dissenyat a partir de l'experiència d'orientar milers de persones interessades a crear una cooperativa en les sessions obertes i col·lectives que cada dues setmanes s'han anat fent a la FCTC. Aquesta experiència, com diem, és allò que ha proporcionat elements per a desenvolupar una llista de competències i capacitats importants per a les persones que impulsen empreses de base col·lectiva. Trobareu el test a: www.cooperativestrebball.coop/emprenedoriacooptest/web/.

D'altra banda, el llibret Les competències de l'emprenedoria cooperativa resumeix les principals competències bàsiques i capacitats de l'emprenedoria cooperativa, és a dir, les que són comunes entre les persones que impulsen empreses de base col·lectiva. Podeu descarregar-vos-el lliurement i compartir-lo a: www.cooperativestrebball.coop/sites/default/files/materials/emprenedoria_web.pdf.

Properament, la FCTC organitzarà tallers sobre les capacitats i les competències de l'emprenedoria cooperativa, que podreu consultar a l'agenda del seu web, on també us podeu subscriure al seu butlletí, en el qual es publicaran les dates previstes.

Més informació, a: www.cooperativestrebball.coop. ■

La revista de CIRIEC-Espanya, indexada a Scopus

Des de finals de gener, la publicació científica CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa està també indexada a Scopus, que és una de les dues principals bases de dades bibliogràfica de resums i citacions d'articles de revistes científiques internacionals. Scopus cobreix, aproximadament, 18.000 títols, de més de cinc mil editors d'arreu del món, incloent-hi 16.500 revistes en les àrees de ciències, tecnologia, medicina i ciències socials.

En opinió del professor José Luis Monzón, director de la revista, la inclusió a Scopus constitueix "un èxit rotund per a les recerques que es desenvolupen a Espanya en matèria d'economia social i un estímul per als joves investigadors que s'incorporen a aquesta àrea de coneixement". L'assoliment també suposa per a ell "una gratificant notícia per a les empreses i organitzacions de l'economia social, eix vertebrador de les recerques del CIRIEC".

Així mateix, per al professor Rafael Chaves, editor de la revista, el fet de ser a Scopus "suposa un reconeixement de l'economia social com a àrea de coneixement científic, a més d'un fort suport i reconeixement als seus autors, consell de redacció i editorial per la seva trajectòria".

CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa és la publicació científica de referència en llengua castellana en l'àmbit de l'economia social. Amb vint-i-nou anys d'història, la col·lecció de números de CIRIEC-España representa una fita històrica en l'activitat científica entorn de les empreses i entitats que tenen com a finalitat el servei de l'interès general, més concretament l'economia social —integrada, principalment, per les cooperatives, les societats laborals, les mutualitats, les fundacions i les associacions— i l'economia pública.

Més informació, a: www.ciriec.es. ■

Josep Vidal i Fàbrega, director general d'Economia Social, el Tercer Sector, les Cooperatives i l'Autoempresa

El passat 26 de gener, el Govern de la Generalitat va acordar nomenar Josep Vidal i Fàbrega nou director general d'Economia Social, el Tercer Sector, les Cooperatives i l'Autoempresa (DOCG 7047 de 28/01/2016).

Nascut a Sant Gregori el 1973, és diplomat en Ciències de l'Educació, ha cursat un màster en Economia Social (UB), un Màster en Recerca en Educació, especialitat en Desigualtats, investigació i acció educativa (UAB), i un màster en Administració Pública (ESADE - URL), així com un postgrau en Direcció d'Empreses Cooperatives (ESADE).

Ha estat gerent de la Fundació ASTRES i del Consorci Sant Gregori i director de Plataforma Educativa. Ha treballat d'educador social i com a coordinador pedagògic.

En l'àmbit del tercer sector social català, Josep Vidal ha format part de la Junta de LA Federació d'Organitzacions d'Atenció a la Discapacitat Intel·lectual de Catalunya (DINCAT), vicepresident d'Innovació i Internacional De les Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS), membre de la Junta de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya, coordinador del Grup d'Economia Social de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya i representant d'ECAS i la Taula del Tercer Sector Social en diferents organitzacions europees: European Social Action Network (ESAN) i EUCLID - Social Enterprise Network.

Ha estat regidor de l'Ajuntament de Sant Gregori (2003-2015) i conseller del Consell Comarcal del Gironès (2003-2009).

Josep Vidal i Fàbrega relleva en el càrrec Xavier López i García, que ha estat director general d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom des del gener del 2011 fins al gener del 2016. ■

Can Picó, el bici hub cooperatiu de Barcelona

La cooperativa Biciclot, dedicada a la mobilitat sostenible i la promoció de l'ús de la bicicleta a Barcelona, ja ha iniciat les obres de rehabilitació de Can Picó, un antic magatzem industrial del Poblenou de Barcelona tancat des del 2007, per a convertir-lo en un centre dedicat a la bicicleta.

L'actual Govern municipal, en la seva aposta per l'economia cooperativa a través del comissionat d'Economia Social i Cooperativa, finançarà la meitat del cost de la primera fase, amb una subvenció de 200.000 euros. En el projecte, també hi participa la cooperativa Sostre Cívic, que rehabilitarà, en una segona fase, la zona destinada a cotreball social. Les obres s'han encarregat al despatx Auba Arquitectura, dedicat a la bioarquitectura i l'eficiència energètica.

El bici hub Can Picó serà un equipament obert al barri, dedicat a la mobilitat amb bicicleta i l'economia social i solidària. Inclourà un centre de formació escola taller i escola d'instructors, una botiga de productes reutilitzats pels alumnes, formació i autoservei mecànic, recollida i reutilització de bicicletes abandonades, un espai de cotreball social i l'observatori de la BiciBcn.

La primera fase de l'obra del Projecte de rehabilitació de Can Picó, que és promoguda per Biciclot, SCCL, consisteix en la rehabilitació integral de la nau industrial i el condicionament i neteja interior de l'edifici, i s'allargarà fins a l'octubre del 2016. I la segona, promoguda per Sostre Cívic, SCCL, consistirà en la rehabilitació integral de la primera planta i l'accés principal a l'edifici, i es portarà a terme entre el juny del 2016 i l'octubre del 2017.

Biciclot és una cooperativa de treball associat, un model d'economia social centrat en les persones, democràtic i amb vocació de servei, compromís social i mediambiental, que des de l'any 1986 promou la bicicleta com a mitjà de transport ecològic, econòmic, saludable i per una mobilitat sostenible.

Més informació, a: www.biciclot.coop / @biciclot / #biciclotcanpico. ■

Comunitat Minera Olesana s'incorpora a Grup Clade

El passat 25 de gener, el Consell Rector del Grup empresarial cooperatiu Clade va aprovar la incorporació de Comunitat Minera Olesana, una cooperativa dedicada al subministrament d'aigua a Olesa de Montserrat.

David Cos, president del Grup Clade, ha valorat molt positivament la incorporació: "Comunitat Minera Olesana afegeix al nostre grup un model de negoci clarament de futur, consistent a estructurar l'explotació de béns de primera necessitat, com ara l'aigua, a través del model cooperatiu."

Joan Arévalo, president de Comunitat Minera Olesana, ha assegurat que "entrar en un grup on hi han grans empreses cooperatives ens permetrà professionalitzar encara més el nostre projecte compartint inquietuds i maneres de desenvolupar l'economia social en la gestió dels serveis bàsics". Comunitat Minera Olesana va iniciar la seva activitat el desembre del 1868 amb l'objectiu de subministrar aigua potable a la vila d'Olesa de Montserrat, comarca del Baix Llobregat. A partir de l'1 de gener del 1993, Comunitat Minera Olesana es va transformar, per voluntat dels seus socis, en cooperativa de consumidors i usuaris.

Comunitat Minera Olesana s'encarrega de la captació i el subministrament d'aigua potable a tot el terme municipal d'Olesa de Montserrat, d'acord amb l'adjudicació de la Concessió administrativa del Servei d'Explotació Integral de l'Abastament i Distribució d'Aigua. La cooperativa actualment té 10.274 socis, 10.949 punts de subministrament i 10 treballadors.

Més informació, a: www.cmineraolesana.cat. ■

Mayte Cortina, nova gerent d'Aposta

Des del gener d'enguany, Mayte Cortina Martínez és la nova gerent d'Aposta. Amb aquest nomenament del Consell Rector, s'inicia una nova etapa a la cooperativa, que coincideix amb el desplegament de la planificació estratègica per als propers anys.

En aquesta etapa, la cooperativa s'ha plantejat la necessitat de dotar-se d'una direcció que pugui afrontar els canvis de model de la formació i que tingui un profund coneixement de la gestió empresarial. Mayte Cortina substitueix en el càrrec Antoni Oro, que ha estat al capdavant de la cooperativa des del juny del 2014.

Cortina té una llarga experiència com a consultora d'empreses en els àmbits de les finances, el màrqueting, l'estratègia, la innovació i la internacionalització. També ha desenvolupat tasques d'assessorament empresarial per a pimes, autònoms i emprenedors. I, com a docent, ha fet formació en els camps de la innovació, l'economicomptable i empresarial per a diferents col·lectius.

Més informació, a: www.aposta.coop. ■

La creació de cooperatives el 2015

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@cooperativesCAT

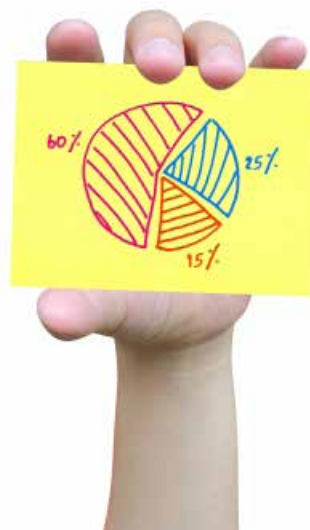
Com cada mes de gener, ja tenim les dades de les cooperatives creades a Catalunya el 2015. Aquestes ens donen una imatge una mica contradictòria, atès que, malgrat i que l'evolució al llarg de l'any semblava decebedora, s'ha redreçat en part en el seu últim mes, durant el qual s'han registrat 18 cooperatives, de manera hem arribat a un total de 115 cooperatives creades. Tot i que se n'han creades quatre menys que l'any 2014, la davallada no sembla estructural, sinó ben al contrari, ja que, pel que sembla, ens trobem en un punt d'inflexió que ens faria tornar als ritmes de creació dels anys 2012 i 2013, o fins i tot a superar-los. Considerem que la creació de cooperatives és un indicador molt important per a mesurar la salut del cooperativisme, que potser no té un gran impacte inicial en el nombre de nous llocs de treball, però que sí que és la base sobre la qual s'han de fonamentar els increments futurs. En la composició d'aquesta xifra global de noves cooperatives, hi trobem la prevalença de les de treball associat: 90, amb un percentatge que representa el 78,15% del total (i fins i tot hem de remarcar que vuit d'aquestes s'han creat amb dues persones sòcies fundadores). Una proporció, però, que ha disminuït respecte a la del 2014, any en què es van crear 98 cooperatives de treball associat, de les 119 totals. També cal dir que, per bé que el municipi de Barcelona és aquell en què més cooperatives de treball han nascut, podem dir que aquesta creació afecta gairebé totes les comarques de Catalunya.

El segon grup més important en creació de cooperatives és el de serveis, de les quals aquest any s'han creat deu; i una d'aquestes ha nascut amb dues persones sòcies inicials; per tant, des de l'aprovació de la Llei 12/2015 ja s'han constituït nou cooperatives amb dues persones sòcies. Cal subratllar que, encara que és important el nombre de cooperatives de serveis creades, en aquest cas tampoc no s'arriba al nivell del 2014, ja que aquell any se'n van crear onze. Respecte a la resta de branques, crida l'atenció el fet que el tercer lloc és per a les cooperatives d'habitatges: se n'han creades cinc; mentre que l'any 2014 no se n'havia creada cap. Pot ser que el sector de l'habitatge s'hagi començat a activar, i probablement d'ara endavant els nous models d'accés a l'habitatge contribuïran a la continuïtat d'aquest ritme de creació en aquesta classe de cooperatives. En l'àmbit agrari, també s'han creat cooperatives aquest 2015: quatre, una més que l'any 2014. Ara bé, algunes d'aquestes sorgeixen com a procés de desenvolupament d'altres cooperatives i explotacions agràries. Finalment, pel que fa a les altres branques, en el cooperativisme de consum s'ha creat una cooperativa en el sector de la comunicació, que ha nascut amb el nombre més elevat de persones sòcies de totes les creades enguany: 138 persones físiques i 7 de jurídiques. L'any 2014, però, se n'havien creades tres, de cooperatives de consum. Respecte a les cooperatives mixtes, que a partir de la Llei 12/2015 cal dir-ne "integrals", aquest any 2015

se n'han creades dues, el mateix nombre que l'any precedent. Finalment, cal dir que s'han creat tres cooperatives de segon grau, mentre que l'any passat se'n va crear una.

Aquestes 115 cooperatives estan formades per un total de 649 persones físiques, 32 persones jurídiques i 1 persona pública.

Com hem dit més amunt, considerem que la creació significativa d'ocupació arribarà, a mig termini, en la mesura que siguem capaços d'augmentar el nombre de cooperatives, perquè l'augment en la dimensió de les empreses en relació amb els llocs de treball té, habitualment, un ritme més lent que la resta de variables empresarials. Mantenim, doncs, que la creació de cooperatives és un dels punts bàsics per a la creació d'ocupació i, per tant, per al desenvolupament del model cooperatiu en la societat. Per consegüent, com comentàvem l'any passat, cal que hi hagi un esforç encara més gran per aconseguir que es creïn noves cooperatives. Hem de continuar insistint, doncs, en la necessitat de produir nous projectes. I aquests, cal dotar-los de grans dosis de realisme. L'èxit de cadascun d'aquests, és clar, dependrà de les accions que faran els socis, fonamentalment, en l'àmbit comercial i productiu, en el financer i en el de control de la gestió. Així mateix, ens cal insistir en el camí d'esforç col·lectiu i d'il·lusió realista que hem mantingut aquests últims anys. ■

Conreu Sereny

A l'entorn de les grans ciutats, el conreu i la pagesia recuperen terreny.

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Una activitat econòmica i social que surt de la marginalitat i es projecta cap al futur proposant solucions i alternatives a les persones i el desenvolupament urbà.

La cooperativa Conreu Sereny (CS) obre espai: “Som un equip de persones que, des de Badalona i Santa Coloma de Gramenet, autogestionem espais hortícoles de forma comunitària, en un projecte d'agroecologia dedicat a la producció i la comercialització de verdura i fruita ecològiques. Al mateix temps, treballem amb entitats socials i xarxes de col·laboració que comparteixen els nostres valors i idees de projecte”; perquè volen que “aquests espais siguin un lloc per a la integració social de persones amb dificultats socials i/o en risc d'exclusió, per a fer-hi, entre tots, una experiència d'aprenentatge col·lectiu”.

Encara fosc, al centre de Badalona, la Dolors, pedagoga i terapeuta, i l'Idrisa, un pagès jove vingut de Costa d'Ivori, es troben per pujar a Sant Jeroni de la Murtra, antic monestir de l'orde dels jerònims, fundat el 1416, a la vall de Poià o de Betlem, serralada de Marina, al badaloní barri del Canyet. Als terrenys del monestir, on actualment hi ha l'Àmbit de Repòs Religios i Cultural Francesca Güell, amb el suport de l'Associació d'Amics del santuari, i també la Fundació Catalunya-Amèrica, és on la cooperativa CS té el seu primer hort comunitari. En aquest indret es trobaren i es conegueren un grup de quatre persones que havien sentit a parlar de l'hort del monestir, abandonat: la Dolors i la Conchi, d'una banda, i l'Antonio i en Ricard, de la cooperativa de consum El Cabàs, de Santa Coloma de Gramenet.

P.V.

Primer pas: el 2010, coincidint en els objectius de treballar l'hort de manera col·lectiva i, a la vegada, fer un treball social, crearen l'associació Conreu Sereny. I el 2011, amb la Xarxa d'Entitats d'Acollida de Persones Immigrades (XEDI) i el suport inicial de Càritas, van projectar uns cursos de formació en horticultura per a persones immigrades, que es fan regularment des de llavors. “En aquell moment no sabíem si podríem viure d'això”, explica la Dolors, filla de pagesos; “teníem clar, per una banda, que volíem posar-nos mans a l'obra al camp, també com una alternativa personal d'autoocupació. Alhora que vèiem, pel lloc on era ubicat i pels nostres companys de viatge en altres àmbits, que era fàcil que poguéssim complir altres funcions. Ens vam incorporar a la XEDI, no per a acollida, però sí com a espai per a fer-hi formació i per a provar.”

En aquest projecte de la formació, va ser clau la participació de l'associació Cultural Environmental Human Development Association (CEHDA),

de residents ghaneses a Catalunya, que treballen amb gent aquí, i també en projectes a l'Àfrica. Després del curs, es busquen altres pagesos amb els quals puguin fer pràctiques o directament treballar. “Això ha servit de vegades per a trobar feina i per a regularitzar la situació, i sempre per a tenir més formació.”

“Som un equip de persones que autogestionem espais hortícoles de forma comunitària, en un projecte d'agroecologia.”

En Xavi, un altre membre de Conreu, que va entrar a l'associació al cap d'un any i mig de ser creada, afegeix que ara la formació s'ha ampliat, que pot atendre famílies i escoles, tot i que “aquesta és una branca que estem obrint”. Mig s'ho han trobat, perquè “tenim la sort que hi han moltes visites al monestir d'escoles i grups i és una demanda que se'ns ha anat fent”. Els cursos d'horticultura, teòrics i pràctics, duren sis mesos. CS garanteix el

Horta de Conreu Sereny, amb el monestir de Sant Jeroni de Murtra de fons.

LES NOSTRES COOPERATIVES

professorat, especialistes. Els grups per curs tenen de sis a vuit persones. És important la participació en el projecte de la Fundació Roca i Pi, de Badalona, que es fa responsable de la despesa corresponent a les persones que fan el curs i de la de les que les acompanyen i ajuden en la cerca

Com a projecte de l'economia social i solidària, ha tingut com a cor l'autoocupació en projectes socialment justos, col·laboratius i compromesos amb l'entorn

Cooperativa de treball

L'objectiu principal d'aquesta formació “sempre ha estat ajudar a crear condicions per a l'autoocupació; entenem que, havent-hi terra tant aquí com als seus països, això és bàsic”. És clar que, com matisa en Xavi, això “no vol dir que s'hagi assolit; entre altres motius, perquè en situació d'irregularitat personal, sense papers, això ho dificulta bastant. Així, alguns miren més enllà i s'hi posen i aconsegueixen tirar endavant, però d'altres queden molt bloquejats en aquesta situació”. Des del 2010, l'associació ha viscut canvis. De les quatre persones inicials queda només la Dolors. S'afegiren, mentrestant, en Xavi, en Ricard, en Francesc i la Maria. “Han sigut anys per a constituir-nos com a grup”, diu la Dolors, “i és ara que ens veiem amb cor de posar-nos-hi, i amb una estructura que ja no és el vestit d'associació que ens va servir per a començar”.

Des del principi havien pensat ser cooperativa, “però no trobàvem el moment, ni l'equilibri suficient entre la gent; hi han diferents caràcters”, explica en Xavi; “penso que ens complementem, amb visions diferents, però això ha demanat un temps de conivència, i preparació”. D'altra banda, reconeixen que a tots els calia aprendre sobre el món cooperatiu. Aquesta formació la van fer amb LabCoop i Calidoscoop. De fet, afirma la Dolors, “diguem que

una mica vam començar la casa pel teulat: poca claredat des del punt de vista organitzatiu i sense tenir un projecte definit”.

Però, afegeix, “també vam tenir sort des de bon principi, ja que els d'El Cabàs ens van confirmar que comprarien el que produïssim; i això ens va donar confiança”. “Va ser una cobertura total”, valora en Xavi, “perquè, a més, ens van avançar diners per a comprar eines, amb bons per retornar.” Actualment, subratlla, “considerem que ells han estat un puntal que ens ha donat la força”. Comptaren, també, amb un suport inicial dels Drapaires d'Emaús de Sabadell, “que també creien molt en el projecte”.

A dalt Dolors mostra les cols de bruseles de l'hort de Conreu Sereny. A baix Idrissa a l'hort de Conreu Sereny.

Tot plegat, allò que va funcionar des del començament i els donà una certa fama a la ciutat va ser la formació per a l'autoocupació. El conreu del camp va ser lent: “molt poc a poc”, assegura la Dolors. Per les condicions de precarietat general, però també per problemes afegits. Concretament, a la primavera del 2012, quan ho tenien tot, els van deixar sense aigua. Una explosió a Vilanova de la Roca que va trencar la conducció. “Vam estar sense aigua uns sis mesos.”

Va ser el 2013 quan “es va obrir el camp ja a tope, o sigui tres anys després de començar a caminar”. La primera primavera que es va plantar de tot. De totes maneres, a El Cabàs li han servit productes des del mateix 2010. “Sí, les primeres tomates, poca cosa, però vam començar.”

Xarxes i intercooperació

Paral·lelament a això, tot i la precarietat, des del principi van anar sembrant llavors, en tots els sentits, i ha sigut molt important per a l'associació esdevinguda cooperativa el fet que el mateix any 2010 van conèixer un grup de pagesos del Maresme. “Alguns potser havien començat feia un any o dos, però la majoria van començar com nosaltres, el 2010, i van crear una xarxa, aquell mateix any, amb sis grups; ens vam dir Baix Maresme Agroecològic.” Ara ja són onze grups i empreses, CS del Barcelonès, dos dels Vallès Oriental, i la resta, del Maresme. “Això ha estat una relació que ens

ha donat molta vida”, es felicita en Xavi, “perquè fa que ens intercanviem productes i ens assegura tenir magatzem, i el que no és nostre, és de la xarxa.” La xarxa, de fet, va més enllà i, per completar les cistelles i no fallar en el servei, els permet aconseguir productes, sobretot fruita; “sabem on s’ha anar a buscar, podem respondre; això sí, en tot cas, com més a prop, millor, i sempre amb les garanties”.

Ara, aquesta xarxa es diu EcoMaresme.cat. El grup a hores d’ara està estudiant formats per a consolidar la xarxa, i miren, entre d’altres, les virtuts de la forma cooperativa de serveis. En Xavi puntualitza: “Ara som només un grup de pagesos que intercanviem, sense personalitat jurídica.” Però necessiten resoldre això. La Dolors afirma: “Perquè tenim un volum de producte que, tot plegat, ja ens cal”.

Com a projecte de l’economia social i solidària, el de CS ha tingut com a cor l’autoocupació en projectes socialment justos, col·laboratius i compromesos amb l’entorn. Aquest compromís fa possibles empreses que d’una altra manera mai no tirarien endavant. Amb la constitució, el desembre del 2014, de la cooperativa, les tres sòcies treballadores van cobrar el primer salari legal acostant-se al dit “mileurisme”, menyspreant abans de l’estafa financera i la crisi, però avui quasi considerat marca d’estatus.

En definitiva, han estat cinc anys d’acumulació de forces i hores de treball, guanyant alguns diners per a alimentació, transport, i anar fent; gràcies a les famílies i als amics, també. “Exacte, treballàvem i cobràvem una mica, consumíem d’aquí”, explica la Dolors; “o sigui, des de fa uns dos anys que ja es mou alguna cosa en termes de salari, tot i que al principi en realitat no arribava ni a manteniment o alimentació; no ha sigut fàcil, la veritat.”

Cal sumar-hi els problemes per a sintonitzar i acomodar dintre del projecte les visions i perspectives de cada persona. En Xavi recorda que, en arribar, “encara no hi havia un projecte escrit, concret, i això crea dificultats”. La Dolors, per la seva part, creu que “eren moments vitals

Horta de Conreu
Sereny.

diferents. Sobre el paper tot podia estar clar, però a la pràctica ja no era el mateix”.

En Xavi afegeix, d’altra banda, que de “diferències sempre n’hi han: no pot ser d’altra manera; no és negatiu, però s’ha de saber viure, això”. Ara, sembla que han trobat el punt: “No hi han diferències estratègiques, tenim definit el projecte, volem fer transformació social, mitjançant el conreu ecològic i la formació; trenant estratègies i xarxes amb la gent de ciutat, cooperatives de consum, particulars, entitats que treballen per la gent... Va en aquesta línia.”

Volent que aquests espais siguin un lloc per a la integració social de persones amb dificultats socials i/o en risc d’exclusió, per a fer-hi una experiència d’aprenentatge col·lectiu.

Dels quatre socis: en Xavi, la Maria, en Francesc i la Dolors, tres són treballadors, i una, col·laboradora; i lloguen altres treballadors ocasionalment. Han capitalitzat la cooperativa en hores de feina. “Hem donat un valor a aquesta quantitat d’hores, i és l’element del qual partim si algú vol ingressar a la cooperativa.”

A hores d’ara, ja la vida comença a ser una mica més fàcil. Han aconseguit un petit crèdit amb el programa CapitalCoop, via Coop57, i també “ens ha arribat una subvenció per a altes de nous socis, o sigui que hi ha una part dels diners que seran part del capital social”.

De totes maneres, assegura la Dolors, “abans d’arribar en aquest punt, el motiu pel qual hem tingut més credibilitat nosaltres mateixos i davant, per exemple, del Coop57 i del la gestoria que ens assessora, és que es veu que partint del nostre treball, tot i que és un sou molt petit, però sí que ens en sortim, demostrem que ens podem sortir i que hi ha futur”.

Avui, llavors, CS cultiva l’hort al monestir i en breu estrenarà un altre petit terreny en una finca que hi ha a prop. Comercialitza la comanda setmanal, en tres formats: per internet; a cooperatives de consum i particulars, incloent-hi botigues i restaurants; i la venda directa, al mateix monestir, els divendres i els dissabtes.

Fan els cursos de formació amb CEHDA i altres amb entitats i institucions, com ara l’Ajuntament de Badalona, per exemple unes sessions formatives per a un projecte d’hort comunitari als barris de Bufalà i Montigalà, per a aturats de llarga durada i gent en situació de vulnerabilitat.

Com a complement, però no poc important, com diu la Dolors, han fet molta feina amb conservació i recuperació de l’entorn, que estava molt deteriorat. En aquest punt, han convocat gent voluntària i han tingut suport de Serra de Marina i de l’Associació d’Amics de Sant Jeroni de la Murtra. L’eixamplament d’aquest voluntariat, amb el temps, és un aspecte que volen desenvolupar, també per a treballar i formar-se a l’hort. ■

Entrevista a dos membres de l'Associació ERAPI:

La mirada socioantropològica del cooperativisme

Montse Pallarès
@montpallares

L'any 2013, ERAPI es va constituir en societat amb l'objectiu, en un futur no gaire llunyà, de formar una cooperativa que es dediqui a la formació, la investigació, la intervenció i la divulgació socioantropològiques. Però els seus orígens es remunten a l'any 1992 i a l'Institut Català d'Antropologia. Avui parlem amb Enrique Santamaría (llicenciat en Sociologia per la Universidad Complutense de Madrid i doctor en Sociologia per la Universitat de Barcelona, i amb estudis de postgrau en Sociologia del Coneixement) i Juan de la Haba (llicenciat en Antropologia per la Universitat de Barcelona).

Quin és l'origen d'ERAPI?

Podríem dir que l'origen de l'Associació ERAPI és doble. D'una banda, sorgeix d'un grup de treball de l'Institut Català d'Antropologia (ICA). El nom de l'associació és l'acrònim del que es va constituir com a Equip de Recerca en Antropologia dels Processos Identitaris (dels quals cal dir que no són concebibles sense els alteritaris), que amb el pas del temps va ampliar els seus interessos i definició als mons contemporanis.

La mirada socioantropològica pot portar llum al cooperativisme

D'altra banda, ERAPI també sorgeix del desmantellament de les universitats públiques catalanes i de l'efecte que té en els integrants estables d'aquest grup de treball. En l'origen immediat de l'associació hi ha tant el fet de l'expulsió de la Uni-

Jornada "Llegats i reptes del cooperativisme", amb la intervenció d'Enrique Santamaría, a l'esquerra.

versitat, sota diferents formes, com el de la no-renovació contractual, la dificultat de mantenir-se o, fins i tot, la impossibilitat de poder accedir-hi com a lloc de treball. Davant d'aquest fet, la nostra pretensió és seguir dedicant-nos al que sempre ens hem dedicat i al que volem i sabem fer (considerem que és fonamental culturalment i política): formar i investigar en ciències socials i fer-ho en un tipus d'organització de treball d'acord amb els nostres ideals i aspiracions. És així com sorgeix la idea de constituir una cooperativa amb els objectius de la formació, la recerca, la intervenció i la divulgació socioantropològiques i, davant la inviabilitat, optem per constituir-nos com a associació de manera provisional.

Com ha estat l'evolució del grup en els darrers anys?

Abans de descriure la nostra evolució, es fa absolutament necessari explicar a què ens referim quan parlem de socioantropologia, ja que

aquest és un dels elements que ens identifica. Cal aclarir que el terme no és un simple sinònim d'antropologia social, ni tampoc, encara que estiguem més a prop d'aquest ús, d'una aposta per l'articulació necessària de la sociologia i l'antropologia. Per a nosaltres, aquesta articulació ha d'anar més enllà i donar-se també en altres ciències socials i altres sabers que no són ni aspiren a ser disciplinaris. Per tant, considerem insuficients les apel·lacions a la interdisciplinarietat, tantes vegades merament retòriques, per plantejar la necessitat d'un coneixement sobre el social humà que s'assumeix com a científic, però que es presenta obert a l'adisciplinari; és a dir, a aquells sabers que, com les arts, la filosofia o la poesia, no pretenen ser disciplinaris i, més concretament, com aquells que elaboren els diferents sectors i moviments socials. Es tracta, doncs, d'un coneixement que es reconeix en el si d'una ecologia dels sabers i que se sap, per tant, limitat i no conclòs; o, el que

és el mateix, crític, crític, creatiu i compromès.

Amb aquests pressupòsits epistemològics, des del mes d'abril del 2013, moment en què es constitueix, ERAPI ha dut a terme un conjunt d'activitats formatives i investigadores i, a través d'aquestes, podem dir que s'ha desenvolupat, a poc a poc però de manera segura, i ha donat lloc a un important procés autoreflexiu que ens ha permès tenir una visió més clara sobre l'heterogeni i efervescent món cooperativista en què ens estem inserint, així com sobre les veritables dificultats que un projecte com aquest comporta.

És un coneixement que es reconeix en una ecologia dels sabers

Per què una cooperativa?

El fet d'optar per constituir una cooperativa sorgeix d'una manera en aparença espontània. Si bé havíem estudiat amb anterioritat la idea de donar més consistència i projecció laboral a les activitats que fem com a grup de treball, la idea de la cooperativa és recent i coincideix en el temps amb la sortida de la Universitat d'alguns dels membres fundadors a finals del 2012. Som, doncs, un modest exemple de l'actual eclosió i efervescència del fenomen cooperativista; la qual cosa no significa, en absolut, que aquesta opció respongui a un simple càlcul de conveniència jurídica, sinó que participa d'una clara intencionalitat política.

Quina és la relació (el vincle) que vosaltres veieu entre l'antropologia i el cooperativisme?

El més habitual en aquestes contrades és que l'antropologia i les altres ciències socials s'hagin acostat al cooperativisme com a objecte d'estudi i, més en concret, com a objecte d'estudi menor i inhabitual. Sense entrar ara en les raons que expliquen això, i que posarien de manifest importants elements constitutius de la situació en què es troben aquestes ciències socials,

Intervenció de Dani Jover, a l'esquerra, i Ivan Miró durant la jornada.

volem cridar l'atenció sobre el fet —que normalment passa inadvertit— que el cooperativisme és un àmbit socioeconòmic en el qual es desenvolupen trajectòries laborals de persones formades en diferents ciències socials, encara que la majoria de les vegades no tenen tasques directament o pròpiament científicosocials. De quina manera viuen aquesta situació, o què aporta específicament aquesta formació, són dues qüestions que val la pena indagar i reconèixer.

D'altra banda, el cooperativisme és un món sobre el qual les ciències socials poden ajudar a projectar visibilitat social, així com a generar una més gran i millor comprensió; i això tant per als qui l'integren com per als qui formen part d'altres mons o àmbits socials.

Què pot dir l'antropologia del cooperativisme? (Estem molt acostumats a veure el cooperativisme des del punt de vista de l'economia o del dret, però no des de l'antropologia o la sociologia.)

La mirada socioantropològica pot portar llum a situacions, processos i dinàmiques del cooperativisme. Per això hem obert una modesta línia d'estudi sobre les pràctiques i les representacions del cooperativisme, per tal d'apropar-nos a la situació que actualment el caracteritza, a les múltiples interpel·lacions que ens pot formular i a les aportacions que podem fer per a comprendre les

dinàmiques socials i culturals que el recorren i configuren. En aquest sentit, estem convençuts que la socioantropologia, amb les seves particulars modalitats i estratègies de coproducció i divulgació de coneixements, pot ser un element valuós en els processos formatius i d'autoreflexió en el si de l'economia social i solidària en general, i del cooperativisme en particular.

I l'antropologia i el feminisme? Quina és, d'una banda, la relació existent entre aquesta nova onada de feminisme que és al carrer (i no tant a l'acadèmia) i posa la vida al centre, i, de l'altra, quins vincles també poden establir-se entre feminisme, decreixement i antropologia en aquesta necessitat d'anar cap a un món nou?

Pregunta, aquesta, ben difícil de contestar i més si cal fer-ho de manera succinta. El que podem dir és que els feminismes (ja que tant els seus plantejaments teòrics com les seves pràctiques són diversos i fins i tot contradictoris) constitueixen un referent fonamental dels marcs interpretatius socioantropològics. Pel que fa a la comprensió socioantropològica del cooperativisme, en concret, i de l'ESS, ens fan tenir molt en compte, amb les seves potencialitats i límits, aspectes com ara la centralitat vital i cognitiva de la vulnerabilitat i interdependència

Enrique Santamaría, sociòleg.

Juan de la Haba, antropòleg.

de tots i cada un de nosaltres, de les emocions i de les cures, dels reconeixements i de les desestabilitzacions categorials..., així com de les múltiples maneres en què s'instal·len i se'ns colen els quefers, pensaments i sentiments més o menys rudement, més o menys subtilment, patriarcal. En concret, la qüestió de les cures posa de manifest allò que les visions que entronitzen la individualitat i la competitivitat no poden reconèixer: que no som autosuficients i que necessitem la trama social per a la pròpia subsistència. En aquest sentit, els feminismes han fet una gran tasca en el desemascament de la fal·làcia de l'"home proveïdor", assenyalant que el que fa que això sigui possible és el treball domèstic, reproductiu i afectiu que el sosté. En aquest punt, trobem una afinitat entre aquests enfocaments i els del cooperativisme; tot i que alhora no se'ns escapa que certs discursos i pràctiques feministes poden propiciar i reforçar, ja sigui de manera conscient o inconscient, subjectivitats no cooperatives.

Altres referents fonamentals serien els ecologistes, amb els seus replantejaments de les relacions de l'espècie humana amb la resta de la naturalesa i el sentit dels límits, i pot portar-nos a posicions decreixentistes i de consum crític (i no només responsable); els moviments

d'autoorganització obrera (amb els plantejaments autogestionaris i de democràcia laboral); els moviments veïnals; els antiracistes; els de renovació pedagògica, i els antipublicitaris. En aquest sentit, els plantejaments feministes i els decreixentistes pels quals ens preguntes, ens donen motius per a pensar, investigar i organitzar-nos, també socioantropològicament, d'una altra manera i en cerca d'altres formes de vida més dignes de ser viscudes.

Com és la vostra vinculació amb l'acadèmia? Quines mancances hi veieu?

En cas que hi hagi alguna cosa com el que se sol anomenar "acadèmia", i que a més coincideixi amb la manera en què ens la imaginem, la relació que hi mantenim, o valdria més dir amb la universitat, és perifèrica, marginal. La qual cosa no vol dir sense cap incidència, ja que posem de manifest i possibilitem, encara que sigui modestament, que hi han altres possibles pensaments i maneres d'investigar i d'organitzar. Pensem que els processos de mercantilització i neoburocratització dels estudis superiors estan desmantellant la universitat pública i expulsen i fragilitzen laboralment docents i investigadors. Dificulten i impossibiliten l'accés i la permanència a la universitat de determi-

nats sectors socials i propicien subjectivitats egotistes i competidores.

No som autosuficients i necessitem trama social

Estem convençuts que aquests processos poden capgirar-se, tot i que sabem que això és certament difícil, i apostem per assumir la responsabilitat d'ajudar a enfortir els processos i els actors que qüestionen aquestes dinàmiques privatitzadores i tecnocràtiques. I demanem que la universitat pública assumeixi un paper actiu en la conformació i el desenvolupament de l'economia solidària, i per tant, també de l'economia cooperativista; en termes educatius, i també socioeconòmics i organitzatius. Aquest és un dels grans reptes que tenim davant nostre. Ni l'economia solidària es pot desentendre de la universitat pública, ni la universitat pública de les iniciatives socioeconòmiques solidàries i cooperativistes. I en això estem. ■

Juan de la Haba, a l'esquerra, durant la intervenció de Jordi Estivill, a la jornada "Llegats i reptes formatius del cooperativisme", el desembre de 2015.

Un altre finançament per a les empreses cooperatives

Montse Sagarra Fitó
msagarra@economistes.com

ARXIU

L'any 2014 l'Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció ACCID i la Fundació Roca i Galès van concedir el primer ajut de recerca per analitzar les modalitats de finançament i gestió de les cooperatives a Catalunya. Aquest primer estudi pretén descriure la situació del finançament propi i aliè de les empreses cooperatives i identificar els autors especialitzats i les modalitats de finançament de les cooperatives i de les entitats de l'economia social i solidària. A més, el 2015 ha sigut un any de novetats legislatives que faciliten el finançament de les cooperatives, un aspecte que caldrà anar aprofundint en el futur, així com l'atracció de nous inversors, cosa que farà molt necessari el desplegament d'una sistemàtica precisa d'elements de seguiment i avaluació dels resultats de les operacions i l'addició de criteris d'inversions socialment responsables. Les normes legals analitzades en l'estudi són la Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives; i la Llei 5/2015, de 27 d'abril, de foment del finançament empresarial. Aquesta darrera ha introduït una sèrie de reformes en l'emissió d'obligacions per part de les cooperatives, ja que podem emetre obligacions i altres formes de finançament mitjançant emissió de valors negociables, sempre que no es tracti de títols participatius o participacions especials, ja que aquesta competència queda atribuïda a l'assemblea general; la mateixa Llei 5/2015, que legisla les plataformes de finançament participatiu (crowdfunding).

L'estudi ha analitzat les bones pràctiques de finançament de Catalunya, Espanya i la Unió Europea, i un dels aspectes més rellevants són els bons d'impacte social que s'han experimentat en el món anglosaxó. Aquests bons són una forma de finançar els programes socials en què els governs, a l'hora de finançar programes socials, s'associen amb entitats de serveis i inversors privats o institucionals. Els inversors són remunerats sempre que la millora s'assoleixi i amb bons resultats socials. I el Govern paga si els serveis tenen èxit en la satisfacció de les necessitats dels seus ciutadans. El desenvolupament dels bons d'impacte social requereixen una anàlisi profunda del projecte i la valoració de resultats.

L'estudi ha fet una anàlisi dels inversors especialitzat en l'economia social i en el cooperativisme a Catalunya, Espanya i la Unió Europea.

En la revisió de la situació actual dels bancs cooperatius i dels bancs o cooperatives ètiques, a priori els

grups cooperatius dins el sector financer tenen un comportament ben poc diferenciat del de la banca tradicional; i, comparat amb el de la Unió Europea, no donen un funcionament enfocat al món cooperatiu o a l'economia social i solidària. Les entitats de la Unió Europea ofereixen productes socialment responsables per a inversors amb criteris mediambientals i de caire social, i també donen serveis més especialitzats al cooperativisme, l'emprenedoria i l'economia social i solidària. L'estudi ha fet una anàlisi dels inversors especialitzat en l'economia social i cooperativista a Catalunya, Espanya i la Unió Europea. S'han analitzat entitats com ara aquestes: COOP 57, GICOOP, Fundació Seira, Community Development Finance Institution (CDFI) del Regne Unit, Big Issue Invest del Regne Unit, Bridges Social Entrepreneurs Fund del Regne Unit. I, també, altres propostes o col·lectius d'inversors, com ara TAMA o INAISE. Les experiències a Catalunya d'inversors especialitzats són satisfactòries. El seu objectiu és treballar amb altres regles del joc per al món finan-

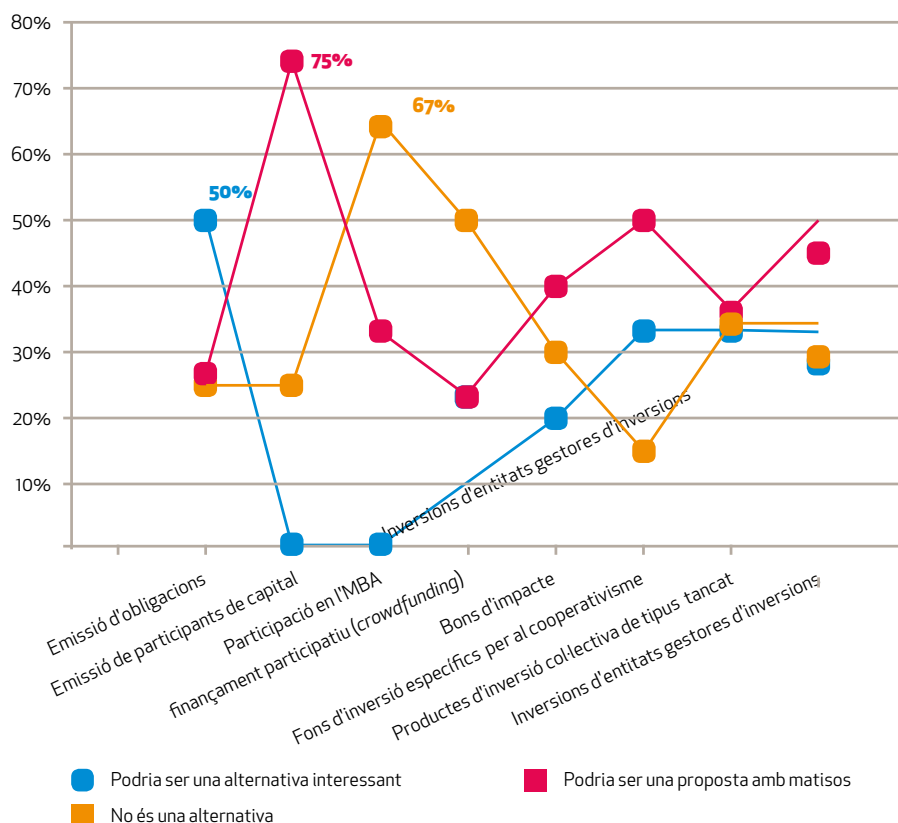
cer, i tenen una gran capacitat de captació de recursos i d'estalvi. No obstant això, pel que es desprèn de les diferents entrevistes fetes pels autors de l'estudi, es constata que en el moment actual els projectes per finançar són insuficients per als recursos disponibles, motiu pel qual queda ben clar que caldria motivar molt més l'emprenedoria empresarial via el cooperativisme o l'emprenedoria social.

Per acabar, cal destacar que en l'estudi s'ha fet una anàlisi de les bones pràctiques que fan les cooperatives respecte al seu finançament. Per assolir aquesta anàlisi, s'han fet entrevistes a COOP 57 i a la Federació de Cooperatives Agrícoles, i també una enquesta a cooperatives (de primer i segon graus), amb una mostra de setze, entre les quals n'hi han de treball associat, de consumidors i usuaris, d'ensenyament, de serveis i agràries. Respecte al finançament aliè de les cooperatives enquestades, el 54% és en entitats de crèdit, i el 46%, per emissió d'obligacions o altres valors. Cal considerar que les setze cooperatives són molt diverses i que en general són de dimensió molt reduïda, excepte dues del sector agrari. La banca tradicional té un pes molt important en les grans cooperatives, i les reduïdes operen més amb la banca o cooperativa ètica. La tipologia del finançament aliè, en les cooperatives enquestades, es concreta en aquesta gran diversitat de productes i d'entitats financeres:

També s'ha sol·licitat a les setze cooperatives enquestades l'opinió que tenien respecte a diferents propostes per a un altre finançament de les seves activitats, en el qual l'emissió d'obligacions té una millor percepció enfront d'altres alternatives, i també l'emissió de participacions, però amb matisos:

En l'anàlisi de les bones pràctiques de finançament aliè, en el món cooperatiu s'han identificat les experiències següents respecte a l'emissió de participacions: Abacus, pel fet de desenvolupar el compromís econòmic i social; El Brot, per ampliar i renovar les instal·lacions; Gneis, pel projecte de creixement;

Grau d'acceptació d'altres tipus de finançament

Finançament en entitats financeres alienes	Banca tradicional	Cooperatives bancàries	Banca ètica	Cooperativa ètica	Altres
Préstecs hipotecaris	X				
ICO	X				
Crèdits per a finançar projectes empresarials	X	X			X
Altres préstecs per a finançar circulat	X	X	X		
Línies de descomptes per a efectes comercials, bestretes de crèdits, facturació				X	

L'Olivera, per ampliar la capacitat productiva; Marinaleda, per finançar el pla estratègic; i Som Energia. Són emissions de participacions per a finançar el seu desenvolupament, que en general són a vint-i-quatre mesos i amb un interès fix anual; l'emissió en general va dirigida als socis, excepte la de Marinaleda, que és oberta a persones físiques i jurídiques. Respecte a l'emissió d'obligacions del grup cooperatiu TEB, cal dir que aquest ha fet dues emissions per a finançar projectes per a consolidar els seus objectius; la segona emissió ja va ser regulada per la Llei 5/2015, van ser sis-cents títols que calia amortitzar en tres anys, i transmissibles per recompra de la mateixa entitat.

Les cooperatives, com a entitats de l'economia social, haurien d'informar regularment dels seus plans estratègic a tres anys.

Les cooperatives agrícoles, per la importància que tenen en volum de facturació i d'ocupació en el sector primari, reben un gran suport de les administracions públiques, tant a escala nacional com europea. Caldria obtenir un suport similar per a les altres menes de cooperatives, en especial per a les de consum, les de treball associat i les mixtes; o sigui, desenvolupar una política pública més compromesa en el seu creixement, i en el foment en la integració sectorial i territorial.

Des d'un punt de vista legislatiu, actualment es facilita la participació del soci col·laborador per aportacions de capital, i també la possibilitat d'ampliar els criteris d'incorporació del soci col·laborador en els estatuts socials de les cooperatives; raó per la qual caldria aprofundir en aquestes iniciatives de participació. Per altra banda, convindria anar adequant en l'àmbit intern de la cooperativa la regulació dels drets de reemborsament de les aportacions dels socis cooperativistes, així com el règim de transmissió d'aquestes aportacions, que pot ser refusat incondicionalment pel Consell Rector. Cal destacar que és molt important aquesta modificació per als efectes patrimonials de la cooperativa, en convertir les

ARXIU

aportacions com a fons propis i no pas com passa en la situació actual, com a passiu a llarg termini.

Pel que fa als aspectes de futur per a la captació de recursos financers aliens, cal assenyalar els següents:

— La nova legislació d'emissió d'obligacions de les cooperatives, que queda assimilada a la Llei de societats i facilita les emissions més àmplies, pot millorar l'entrada de nous inversors de caràcter institucional, com ara els plans de pensions d'ocupació dels treballadors, ja que per a aquests una qüestió vital és la liquiditat de les participacions, i aquesta podria ser realitzada si en el futur es pogués participar en mercats regulats de renda fixa, com ara el mercat alternatiu de renda fixa (MARF).

— La plataforma de finançament participatiu (crowdfunding) (també en la modalitat de préstec) pot representar una bona manera de captació de nous inversors i, també, l'aproximació de la ciutadania als criteris socials i solidaris dels projectes.

— Els bons d'impacte social són un mètode molt innovador. A través seu, es poden implicar la societat i els governs en projectes nous d'una gran dimensió social. En moments de reducció de subvencions, caldria fer un treball profund envers aquest instrument en el món cooperatiu en el vessant més compromès amb les tasques socials i solidàries, que en certa manera fan una substitució de la dimensió pública.

— Les entitats de l'economia social podrien assolir un major nombre d'inversors i altres agents; i no exclusivament els estalviadors molt compromesos en l'economia social. Això significa haver d'analitzar altres experiències com ara els CDFIs, els CDBs i el CDCUs, que es desenvolupen en el món anglosaxó. Quan s'analitzen les xarxes internacionals d'inversors i de finança-

dors es dona molta importància a l'avaluació i seguiment de projectes, o sigui, que tinguin criteri real de sostenibilitat, de governança i de contingut social; en resum, que els inversors i la societat tinguin un quadre de comandament per a comprovar que els seus estalvis compleixen els criteris d'inversió socialment responsable.

Les cooperatives, com a entitats de l'economia social, haurien d'informar regularment dels seus plans estratègics a tres anys, en què el capítol de necessitats financeres per inversions estiguessin ben definides i que en garantissin el seguiment per part dels inversors. Això podria significar, a més, que els inversors poguessin participar sense vot en les reunions i que les cooperatives féssim en general informes semestrals de funcionament de la cooperativa i de les inversions. La metodologia dels informes hauria de donar informació completa del pla estratègic, dels resultats econòmics i financers, i disposar de ràtios per a analitzar els objectius assolits i per poder fer les comprovacions d'execució dels objectius.

Per acabar, també seria interessant promoure la creació de xarxes mixtes d'inversors i finançadors i de cooperatives per a fomentar acords de finançament de projectes. Així mateix, xarxes mixtes o xarxes col·laboratives per a desenvolupar projectes d'internalització, la creació de noves xarxes comercials o la fusió de cooperatives amb objectius similars.

Dono les gràcies a totes les persones que han participat en el present estudi i, en especial, agraeixo el suport que m'han ofert ACCID i la Fundació Roca i Galès. L'estudi complet el podeu trobar en l'enllaç següent:

<http://www.rocagales.cat/wp-content/uploads/AltresFinancamentEmpresesCoop.pdf>. ■

La causa humana

Josep Busquets

Cooperativa Cultural Rocaguinarda

@rocaguinarda_

La causa humana. Tota una proposta, certament: què més noble hi pot haver que la causa humana? Llibre que esperona l'esperança, aquella esperança que només persones carregades d'humanitat te la poden fer sentir. Aquest és el cas de Patrick Viveret: una humanitat viscuda dia a dia. Un gran mèrit d'aquesta obra és aquest: fer-te sentir batec humà, propi i comunitari, amb futur. I això contrasta amb el nostre dia a dia, justament quan tot plegat, la realitat actual, et condueix a menystenir i desvalorar aquest batec a favor d'una confiança plena i absoluta en la ciència i la tècnica. L'aval d'Edgar Morin és significatiu. Tota l'obra traspua de fons aquell corrent reflexiu i humanista que et fa pensar en Mounier i Boff, si vas estirant el fil de la història.

Ens diu: "[...] el bárbaro no es el otro; al contrario, es el rechazo al otro. La única causa válida, la única que no sirve para destruir seres humanos o para justificar crímenes, dominación o explotación de seres humanos es la causa de la propia humanidad." Ens parla de construir la resiliència i preparar la metamorfosi, per fer un salt qualitatiu en la història de la nostra humanització, a condició d'aliar "l'optimisme de la voluntat" amb el "pensament de la intel·ligència", com proposava Gramsci. Una capacitat de resiliència fundada en el trinomi solidaritat/civilitat/serenitat. Ens recorda l'encadenament mortífer que condueix a la dislocació de societats senceres i a la instal·lació de lògiques autoritàries. Mai, una Europa replegada sobre si mateixa. Diu: "[...] necessitem una estratègia eròtica mundial, la divisa de la qual

podria ser: indignats de la injustícia i enamorats (de la vida) de tots els països, iunim-nos!" com a enllaç a la crida feta per Stéphane Hessel. Es refereix a plantejar la qüestió humana com a qüestió política a partir del fòrum mundial Diàlegs en Humanitat que se celebra a Lió des de l'any 2002.

Viveret ens diu que el cor de la crisi sistèmica és la desmesura, una economia financera que va de l'eufòria al pànic, i darrere d'aquesta desmesura, el malviure. I aporta una dada aclaparadora: "[...] con solo el 10% de la sumas dedicadas a esos tres sectores —estupefacientes, armamento, publicidad—, que constituyen lo que podríamos llamar el núcleo de la economía del malestar, se podría solucionar el problema de las necesidades vitales no satisfechas de la humanidad entera." I això ho lliga amb les paraules de Foucault i Latouche "sobrietat feliç" i "abundància frugal", respectivament.

Hi han llibres que són plens de reflexions que ajuden a obrir espais i coneixements de valor indubtable, però reflexions "fredes". I n'hi han que són plens de reflexions "càlides", i que per això mateix els espais i els coneixements te'ls obren passant pel cor, la "raó cordial" de què parla Leonardo Boff. Tot aquest llibre, doncs, traspua humanitat, del principi al final, sense deixar l'anàlisi contundent d'una situació complexa pel domini d'unes forces insolidàries i irresponsables. Considera que hem de posar en joc tres aspiracions fonamentals: la del amor, la de felicitat i la del sentit, i totes tres lligades entre si. I ens cal una sortida civilitzada

del capitalisme: resistint la seva bàrbara regressió. ¿Amb quina estratègia?: 1) resistència creadora, 2) experimentació avançada, i 3) visió transformadora. Afegeix, tot seguit, que cal construir alternatives a les lògiques de la rivalitat: establir moviments que s'associïn en una estratègia cooperativa global per anar neutralitzant les lògiques de rivalitat.

Tot el llibre és ple de propostes. Propostes serenes i vitals. La lectura va acompanyada sempre per un esperit creador, obrint-nos als millors desitjos de la causa humana vers un nou horitzó per a qualsevol política de futur digna del seu nom. Una lectura agraïda i esperançada que indueix a l'acció, a la reflexió, a l'acció... ■

VIVERET, PATRICK

La causa humana.

Barcelona: Editorial Icaria, 2013

ISBN: 978-84-9888-547-7

150 pàg.

21,3 x 13,3 cm

Aquest llibre el trobareu a la llibreria de Rocaguinarda cooperativa cultural.

www.rocaguinarda.org

ROCAGUINARDA
Cooperativa Cultural

Llibertat per a escollir

Gal Keinan

Cos Cooperativa de Salut

@jCOS_Cooperativa

“Posa’t bé!” o “posa’t rectal”, em deien quan era nena. Em recordo interpretant el paper de “recta” —bàsicament es tractava treure pit cap endavant mentre el cap i el coll es movien cap enrere; però alguna incomoditat a mitja esquena m’obligava a tornar a desplomar-me una altra vegada, passats uns quants minuts.

La majoria de nosaltres, en notar una incomoditat, o fins i tot un dolor, tendim a buscar una solució ràpida, cadascú del seu estil. Aquesta actitud de buscar un resultat sense considerar com aconseguir-lo, tan comuna i tan quotidiana avui dia, Frederik Matthias Alexander la denominava “anar directament a aconseguir un fi”.

Qualsevol cosa podria ser un fi — aixecar-se del sofà, llegir un conte, portar un bebè en braços, preparar el dinar, contestar a una trucada. La vida és plena de fins, des dels més petits i més pràctics fins als més complexos. Ara bé, voler aconseguir un fi no és pas un problema. L’èmfasi, Alexander el posava en la manera com hi anem, a aconseguir-lo, en quins mitjans podem fer servir per no encongir-nos innecessàriament, per no sobrecarregar-nos, per no pagar-ho amb la salut sense adonar-nos-en.

Qüestió d’hàbits

Què té a veure la salut de cadascú amb la seva manera de moure’s? Amb la seva manera de pensar, de sentir, de dirigir l’atenció? Què té a veure la salut amb la manera d’estar dret?, de parlar?, de reposar?, de respirar? Des del punt de vista de la tècnica Alexander, la salut de cada persona va lligada als seus hàbits psicofísics.

Molts dels nostres dolors o simplement la sensació d’incomoditat tenen a veure amb la manera

G.K.

l·la.

habitual que tenim de moure’ns. Els nostres hàbits, que ens són útils per a estalviar-nos temps, són en gran part inconscients i automàtics, i estan molt vinculats amb el nostre sentit del “jo”; per tant, no ens és gens fàcil canviar-los.

Pel fet de ser repetits, la nostra percepció sensorial els registra com a “correctes”, i qualsevol intent de fer-los d’una altra manera serà percebut com a “erroni” o “estrany”.

Per exemple, algú que hagués provat de plegar els braços l’un damunt de l’altre, i després de fer-ho a la inversa, confirmaria que a la primera ho ha fet com sempre i s’hi trobava còmode, però que a la segona gairebé havia hagut de pensar com fer-ho, i a més a més s’hi sentia estrany.

El fet de tenir hàbits no és pas un problema; la qüestió és prendre’n consciència per poder decidir si ens convenen o no. I si no ens conve-

nen, cal que parem de fer-los i que escollim una altra opció. Per a poder parar de fer-los, necessitem prendre’ns una miqueta de temps abans de reaccionar, abans que la reacció habitual es posi en funcionament. Una pausa petita, que pot durar menys d’un segon, és suficient per a proporcionar-nos la llibertat per a escollir. D’aquesta manera podem canviar la incomoditat o el dolor des de l’arrel.

Psicofísicament, el que passa quan canviem la manera habitual de moure’ns, és que trobem cada vegada més suport intern. Les capes més superficials deixen de fer el treball de mantenir-nos drets i, per tant, estan més lliures per a facilitar-nos el moviment. Com més deixem d’interferir en el nostre suport intern, més notable és la sensació de poc esforç, de lleugeresa, de naturalitat, de comoditat.

El mestre a casa

No és que tots els bebès neixin en un estat perfecte i es moguin de manera totalment coordinada; però, sense cap mena de dubte, en comparació amb nosaltres, ells tenen una manera molt més natural de moure's, que respecta l'estructura del seu organisme.

Tenir un nadó a casa,* a part de ser una alegria i un procés constant d'aprenentatge, ens pot ajudar a observar i a apreciar la capacitat inherent que tenim de moure'ns lliurement, de manera que tot gest inclou i implica la totalitat del cos. A més a més, ens pot ajudar a veure com podem relacionar-nos amb la gravetat, sense interferir-hi.

Tots sabem que un infant acabat de néixer tarda un temps fins que pot sostenir el pes del cap per si sol. A mesura que va creixent, va desenvolupant la musculatura corresponent en funció de la posició i del pes del cap. Els ulls, que volen mirar, i la boca, que vol explorar, guien el cap en la direcció que més li interessa, i tot ell (o tota ella) s'organitza per fer l'esforç necessari per a moure's. Els braços i les cames l'ajuden a avançar, a apropar-se cosetes a la boca, i li serveixen per a estendre i activar el propi organisme. Quan el toquem, podem notar el seu to muscular —està activat, viu; és fort i elàstic, tens i estable a la vegada; una mica com una molla.

La seva veu surt forta i clara, i no

li falta energia ni alegria quan no té cap molèstia; i, si li mirem la respiració, veurem que tot ell es mou —per darrere, pels costats, per davant— no té res a veure amb una respiració “abdominal”, “diafragmàtica”, o “toràctica”: no existeix pas aquesta separació.

No està mantenint una postura en absolut, no controla cada múscul o cada moviment que fa. Es deixa guiar pel suport que rep quan recolza el pes dels peus, dels genolls, de les mans, o fins i tot de la mirada, en contacte amb l'exterior.

No interferir

Quan realment estem escoltant, quan realment observem la nostra manera de reaccionar en la vida, podem notar fàcilment les ganes que tenim de fer, d'ajudar, d'intervenir, de solucionar, d'opinar, d'“anar directament a aconseguir un fi”.

Crec que és interessant observar les nostres reaccions no només en el nivell emocional o mental, sinó també en el físic. Per exemple, estic asseguda i jugant amb la meua filla. Ella encara no pot mantenir-se dreta per si sola, però en aquest moment pot fer-ho perquè s'agafa a les meves mans. Puc percebre com ella perd i troba el seu equilibri. Noto com reaccio quan sembla que està a punt de caure —faig més força amb els braços, i faig un gest exagerat quan intento fer que no caigui.

En observar aquestes coses, en comptes d'intentar arreglar-les directament, escullo no fer més esforç del que ja faig, i seguir observant. Començo a adonar-me que l'equilibri no és un lloc fix, sinó un moviment constant. Com més escolto el pes que em transmet el nostre contacte, més puc deixar d'intentar equilibrar la meua filla. Per un moment, ens estem equilibrant totes dues, juntes.

El contacte, l'escolta, l'observació, són un procés constant d'aprenentatge, tant per a nosaltres com per als nostres infants. Sabem que ells aprenen molt més de la nostra manera de ser que de les nostres paraules; i la nostra manera de ser és més que una suma de parts, és un procés psicofísic, que es reflecteix en la nostra manera d'equilibrar-nos dempeus i de moure'ns.

* Dono les gràcies a Gayane Razumovskaya per permetre'm fer fotos, i al seu fill Ilia per l'alegria i la llum que desprèn.

N. de l'E.: El present article va ser publicat inicialment a la revista *Viure en Família*, núm. 54 (juliol-agost del 2014). ■

Accèssit per la temàtica “Conciliació de la vida familiar i la laboral”

El premiat és Doru Axinte, romanès. Llicenciat en dret. Actualment treballa com a artista freelance en diferents mitjans de comunicació escrits com a dibuixant de premsa. Ha participat en diverses mostres internacionals i concursos. Ha guanyat premis a Macedònia, Síria, Sèrbia i Bulgària, entre d'altres.

Agraïments a: CGT-Catalunya i Associació Oliva.

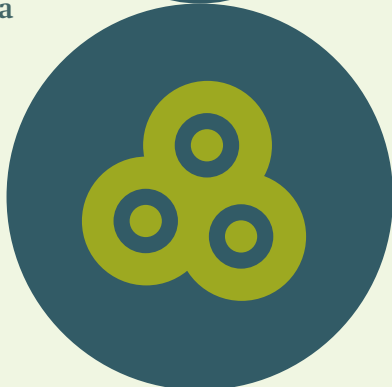
Aprendre

Informe-vos, formeu-vos i projecteu-vos per fer créixer la vostra cooperativa

Connectar

Descobriu sinèrgies i punts de connexió entre cooperatives a partir de les diferents activitats proposades a la FCTC

Compartir

Som un espai d'intercanvi on cada cooperativa federada pot beneficiar-se de l'experiència d'altres membres de la FCTC

La Federació, un espai per intercooperar

Cooperatives de Treball
de Catalunya

Premià 15, 1r. 08014 Barcelona.
933 188 162.
www.cooperativest treball.coop
Segueix-nos a les xarxes:
Facebook i Twitter

Cuina fàcil, bona per a tu i per al territori

Carnestoltes, molt vi i més poca-soltes!

Carles Xiberta i Codina
Eскурacassoles.cat

Som en el mes de les festes de Carnestoltes i, com en la majoria de les festivitats a casa nostra, la gastronomia pren un enorme protagonisme.

I, segurament, la cuina de proximitat i d'aprofitament és més evident que mai en aquests dies de disbauxa previs a la Quaresma.

Al territori català, el tret de sortida de les festes de carnaval el dona el Dijous Gras o Llarder. L'origen d'aquesta tradició cal buscar-lo en la vida antiga a pagès, quan es sortia en comunitat al camp a berenar amb botifarra d'ou i coca de llardons. També és una espècie de "dia mundial" de les truites: l'estrella, segurament, és la de botifarra d'ou i mongetes; però en podeu fer de moltes i variades combinacions: de botifarra i ceba, de poma, de carxofes... La imaginació i l'aprofitament manen! Nosaltres us proposem la de poma. Només cal que peleu dues pomes, les tal·leu a daus petits i les salteu en una paella amb oli i un pessic de sal. Bateu quatre ous, aboqueu-los a la paella i munteu la truita.

L'arribada (o "arribó") del Rei Carnestoltes marca l'inici del Carnaval pròpiament dit. Aquest personatge, que es creu que és herència del Saturn romà, té el poder absolut durant aquests dies de xerinola i descontrol. La tradició de disfressar-se prové del fet de poder fer, així, tota mena de bestieses sense ser reconegut per amics, veïns o familiars. Gastronòmicament, en algunes

comarques del país (el Garraf, el Penedès, etc.) és típic d'aquests dies menjar xató (amanida d'hivern d'escarola, olives, bacallà esqueixat, tonyina i anxoves amb la deliciosa salsa que li dona el nom). En canvi, als Pirineus pallaresos és època d'elaborar el farcit de carnaval, un embotit fet a base d'arròs, cansalada, panses i all i julivert, que és una delícia gastronòmica.

En moltes poblacions de Catalunya, l'últim dia de Carnestoltes, el dimarts, és dia de festa grossa. És el dia del ranxo o l'escudella, és a dir, fer bullir durant hores en unes calderes instal·lades al carrer tota classe de carns, verdures i llegums. El resultat es serveix entre tot el veïnat i els visitants. Podeu veure alguna d'aquestes festes en poblacions com ara Vidreres, Ponts, Peramola, Castellterçol, Verges, Organyà, Albons o Capmany, entre d'altres. Així doncs, aprofiteu aquests dies per a celebrar com cal la disbauxa del Carnestoltes, abans no arribi el Dimecres de Cendra, dia en què toca enterrar la sardina i ens trobarem amb la Vella Quaresma, disposada a posar-nos penitència per tants excessos, descontrol i gatzara. Però això..., iaixò ja és una altra història! ■

Truita de poma, CC-BY-NC-SA, Visual Omelette per l'Eскурacassoles 2016.

Redescobrir el significat de “valor”

Daniel Jover Torregrosa

Patró de la Fundació Roca i Galès

“Valor” és allò que fa que una cosa siga digna de ser apreciada, desitjada i buscada. Actua com a impuls, com a energia motriu per a assolir projectes ideals de comportament i convivència. Es consideren valors universals l'honestedat, la responsabilitat, la veritat, la solidaritat, la cooperació, la tolerància, el respecte i la pau, entre d'altres. Però aquests valors no existeixen aïllats o desconnectats de la pràctica vital, ja que només es fan visibles quan s'encarnen en la ment i la pràctica de les persones.

Els valors no són banals ni neutres; reflecteixen principis ètics, criteris que ens permeten orientar el comportament en la vida i en les relacions amb els altres, alhora que ens ajuden a realitzar-nos com a persones i com a societat; ens ajuden a preferir, apreciar i triar unes coses en lloc d'unes altres, o un comportament en lloc d'un altre. Marquen referències a la cartografia èticomoral de les persones i les comunitats, i configuren la nostra singularitat.

Quan es porten a la pràctica quotidiana, els valors no només són font de satisfacció i plenitud, sinó també testimoni estimulant, perquè la matriu dels valors genera esperança, compromisos i obligacions en les formes d'actuar, viure i conviure. I aquestes utopies inèdites i viables es gesten gràcies a la fecunditat d'aquests valors cooperatius i solidaris que agermanen la sobirania alimentària amb l'economia solidària en la mateixa estratègia educativa i ètica transversal. És bonic mirar i admirar aquest entorn de la sobirania alimentària i l'economia social i solidària, en què les coses són

enterament el que pareixen, amb una claredat sense restes d'opacitat, perquè caminen impulsades per l'esperança. No pas l'esperança ingènua, sinó la que ens permet percebre la realitat amb tot el seu potencial. No només el que és, sinó el que es pot esdevenir. L'esperança com a amor a la vida, generadora de l'alegria i del valor de buscar la veritat de l'experiència humana. Aquests valors compartits ens proporcionen una pauta per a formular metes i propòsits personals o col·lectius. Reflecteixen els nostres interessos, sentiments i conviccions més importants. Els valors es refereixen a necessitats humanes i representen ideals, somnis i aspiracions. Són importants pel que són, pel que signifiquen i pel que representen. Ens ajuden a tindre consciència pròpia i moral autònoma, perquè produeixen sentit i doten de significat les nostres vides. Ens espanten a viure sense pors, desconfiances, ni inseguretats.

Valors, actituds i conductes es troben estretament relacionats. Quan parlem d'actitud, ens referim a la disposició d'actuar en qualsevol moment d'acord amb les nostres creences, sentiments i valors. Els valors es tradueixen en pensaments, conceptes o idees, però el que més apreciem és el comportament, l'exemple, allò que les persones fan. Una persona valuosa és algú que viu d'acord amb els valors en què creu. Val el que valen els seus valors i la manera com els viu. Els afectes, l'amor i la reciprocitat faciliten la felicitat compartida.

No hi ha transformació social sense transformació personal

L'educació en valors cooperatius i solidaris ajuda a construir un art de viure orientat cap a la sobrietat feliç, i no pas cap a una adaptació submissa a un model de creixement, producció i consum insostenible per al futur dels ecosistemes i immoral per les profundes desigualtats que genera.

D'altra banda, l'aplicació de la gestió democràtica en l'organització i la propietat conjunta en processos autogestionaris desenrotlla la creativitat i la innovació permanents, catalitzadores de nous canvis tant interns com externs, uns canvis que són imprescindibles per a aquesta nova era de transformació global. Valors com ara l'austeritat, l'autoajuda, la responsabilitat, la democràcia, la igualtat, l'equitat i la solidaritat contribueixen decisivament a crear un clima de treball convivencial, motivador i estimulant, que repercuteix en més implicació i rendiment en l'activitat. Hem d'avançar cap a uns models de treball basats en l'autoorganització i la generació del coneixement, integrant factors que estan dissoziats normalment del pensament, com per exemple el desig i la passió en l'acció.

Aquests valors s'aprehenen i s'aprenen a través d'una doble via: l'emotiva-sentimental i la racional-intel·lectual. L'observació, la imitació, l'emulació i la interiorització són processos d'aprenentatge significatiu que permetran adquirir i assimilar aquests valors.

Necessitem recuperar de manera democràtica la profunditat semàntica, el sentit, de la paraula "valor": com a força i coratge de vida. Els valors es persegueixen, però no s'aconsegueixen d'una vegada per sempre. Demanen un esforç constant, una tasca d'educació permanent. Els valors són la concreció testimonial de les idees que

enforteixen la personalitat i inciten la comunitat a practicar-les. Sabem que és inútil esperar una transformació social sense una transformació personal i que per a assolir aquesta ens calen opcions ètiques i valors que fonamentin els nostres comportaments.

Els valors són la base que li cal a cadascú per a viure en comunitat i relacionar-se amb els altres: li permeten regular la pròpia conducta en favor del benestar col·lectiu i la convivència. A tot ser humà li és fonamental integrar l'ètica com a compromís, forma de vida i recerca de desenvolupament personal, fer-se conscient de si mateix cada vegada més, fins que cadascuna de les seues accions, pensaments o paraules tinga lloc a plena llum de la consciència ètica. ■

VALOR	CONTRAVALOR
Ajuda mútua	Dany, enfrontament
Responsabilitat	Irresponsabilitat, incompliment
Democràcia	Dictadura, autoritarisme
Igualtat	Desigualtat, parcialitat
Equitat	Desproporció, injustícia
Solidaritat	Enemistat, hostilitat
Honestedat	Corrupció, depravació
Transparència (claredat)	Opacitat, terbolesa
Responsabilitat social	Parasitisme, aprofitament
Preocupació pels altres	Egoisme, interès particular.

Donació de llibres

Elisenda Dunyó

1. *Convenció per a salvaguardar el Patrimoni Cultural Immaterial*. Barcelona: Unesco, 2010.
2. *El catalanisme, motor del país*. Barcelona: Proa, 2007.
3. *Els drets dels pobles: drets individuals i drets col·lectius*. Barcelona: CEJP, 2007.
4. *Els programes de recerca i desenvolupament de la Comunitat Econòmica Europea 1990-1994*. Barcelona: CIRIT, 1990.
5. *El talent femení en el lideratge de les empreses*. Barcelona: Fundació Josep Irla, 2010.
6. *Estudi del benestar als països escandinaus*. Barcelona: CEJP, 2006.
7. *L'èxit Girona-Perpinyà*. València: Institut d'Economia i Empresa. Ignasi Villalonga, 2014.
8. *Les organitzacions no governamentals per el desenvolupament a Catalunya*. Barcelona: Caixa Catalunya, 1999.
9. *Noves organitzacions del temps de treball*. Barcelona: CESB - Ajuntament de Barcelona, 2006.
10. PALACÍN, Ramon. *De directivo a empresario*. Barcelona: Profit Editorial, 2009.
11. RICARDO, David. *Principios de economía política*. Madrid: Sarpe, 1985.
12. Recull cooperatiu. Albert Pérez Baró. 1936/1981. Barcelona: Fundació Roca i Galès, 1981.
13. Tona 1401-2001. *Sis-cents anys de la concessió del privilegi de carretatge*. Tona: Ajuntament de Tona, 2001.
14. VALLCORBA, Jaume. *El país que tindrem*. Barcelona: Fundació Catalunya Estat, 2012.
15. *Valors útils per a la Catalunya del futur*. Barcelona: CEJP. Fundació Lluís Carulla, 2008.

■ La Biblioteca de la Fundació Roca Galès està al servei de totes aquelles persones que volen consultar temes referents a cooperativisme i economia social.

■ Agraïm la col·laboració de totes aquelles persones i entitats que amb les seves donacions han contribuït a assolir els 5.000 exemplars que actualment la nostra biblioteca pot oferir als seus lectors.

■ Segueixen arribant nous llibres, i a fi d'obtenir l'espai necessari, hem cregut oportú fer una reestructuració de la biblioteca, retirant les obres de les quals disposem més d'un exemplar, i d'aquelles que no tracten específicament dels temes sobre els quals estem especialitzats.

■ Cada mes, la biblioteca de la Fundació Roca i Galès publicarà a Cooperació Catalana un llistat de quinze títols d'aquest tipus de material.

■ Aquests llibres podran ser obtinguts de forma gratuïta per qualsevol persona o entitat que hi estigui interessada.

■ Com obtenir aquests llibres:

- Cal demanar-los per telèfon o per fax a la bibliotecària en horari de la biblioteca.
- Durant un període de trenta dies posteriors a la seva publicació.
- Els llibres s'hauran de recollir a la Fundació Roca i Galès i prèviament s'haurà d'omplir una fitxa amb les dades personals.
- En cap cas no es podrà fer un ús comercial del material obtingut.
- Les peticions seran ateses per rigorós ordre de comanda.

BIBLIOTECA DE LA

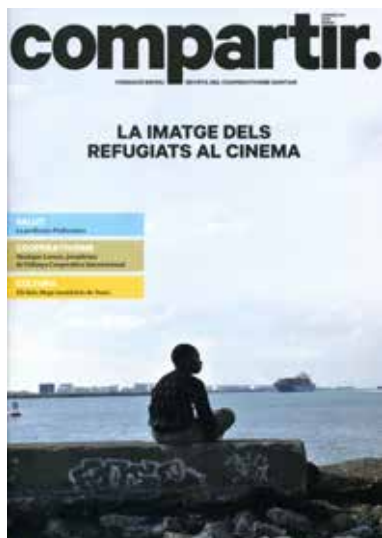
FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Horari:
de dilluns a dijous de 9:30 a 13 h.
dimarts i dijous de 16 a 19 h.
Telèfon: 93 215 48 70
Fax: 93 487 32 83
a.e.: biblioteca@rocagales.cat
www.rocagales.cat

La Biblioteca de la Fundació Roca i Galès ha rebut de nou una extensa donació de llibres de temàtica cooperativista, economia social, medi ambient i altres, que ha incorporat als seus fons. Tot i això, té un considerable romanent que posa a disposició de les persones i entitats que hi puguin estar interessades. Cal convenir dia i hora amb la bibliotecària per venir a triar-los.

Retalls

Elisenda Dunyó

COMPARTIR.

Núm. 101. Gener-març del 2016. Barcelona

compartir@fundacionespriu.coop
www.fundacionespriu.coop

Publicació trimestral editada per la Fundació Espriu. Revista del cooperativisme sanitari, tal com ens indica en portada. A partir del número anterior, que era el que feia cent, la revista va portar a terme una renovació de portada i de disseny en general. L'aspecte, a part de més entenedora, aconsegueix fer-la més clara i més fàcil de llegir, la que es dona més espai als paràgrafs, sense oblidar, però, el contingut. Fins i tot el sumari i les seccions estan per blocs de color. L'article editorial, d'un verd fluix, té el títol següent: “La vigència del moviment cooperatiu”. El següent és blau: “Salut”. De color ocre hi ha l'apartat “Cooperativisme sanitari”, que inclou una entrevista a la nova presidenta de l'ACI i tres articles amb els títols: “L'Aula Ètica de la Gestió Sanitària aborda la necessitat de donar protagonisme al pacient”, “Assistència Sanitària convoca les seves beques de formació per professionals de la salut” i “Conferència Global de l'Aliança Cooperativa Internacional”. La secció següent, que és de color taronja, és el monogràfic, que en aquesta ocasió es dedica al tema de la imatge que tenen els refugiats al cinema. Finalment, amb el color groc es destaca la secció “Cultura”, amb els escrits: “Pausa, amb un poema”, “La crítica de cinema”, amb “Una de Bond, James Bond”. A l'apartat “Roda el món” es mostren unes magnífiques fotografies, en blanc i negre, d'una estació de la Índia, amb rostres expressius i molt colpidors. Finalitza la revista amb l'article “Recordant Salvador Espriu”, amb el títol “Els mags insatsfets de Yeats”. ■

EL COOPERADOR COOPERATIVISTA.

Any II, núm. 12. Febrer del 1906. Barcelona

Revista quinzenal, escrita en llengua castellana, que és la que va seguir la publicació anomenada Revista Cooperativa Catalana i que era l'òrgan oficial de la Federació de Cooperatives de Catalunya i Balears. Aquest mes de febrer, fa cent deu anys d'aquest número antic. L'hem escollit perquè incloïa a la portada un article dedicat a Georges Jacob Holyoake, que va morir el 22 de gener del 1906. Els autors de l'article l'anomenen “apòstol de la cooperació anglesa” i destaquen que va lluitar aferrissadament per la llibertat. Ens parla d'ell com “el gran veterà del cooperativisme, com un seglar que estimava els altres com a si mateix [...] que tenia amistat amb personatges lliberals i demòcrates estrangers, com ara Kossuth, Mazzini i Garibaldi”. I continuen parlant del seu radicalisme polític i afirmem que aquest radicalisme en política, en sociologia i en religió el va portar (segons afirmen) a la cooperació, per poder fer realitat els seus radicalismes. El defineixen com a gran lluitador i expliquen que va ser condemnat per hisenda per defensar una societat sense impostos. Va destacar per escriure, en dos volums: La història de la cooperació a Anglaterra. L'article següent es titula “Les biblioteques circulants i la cooperació” i té com a autor J. Salas Anton, director de la revista. Destaquem aquest escrit pel tema que tracta i per com ho fa. Parla de les biblioteques a Espanya i, sobretot, a la Gran Bretanya. En fa una comparació exhaustiva; en subratllem una frase significativa: “A Anglaterra les biblioteques s'adapten a l'individu. A Espanya és l'individu qui s'ha d'adaptar a les biblioteques.” Aquest número també conté un apartat que tracta del moviment cooperativista espanyol, una secció de propaganda, i buna del comitè comarcal, del qual reproduïen l'acta de la darrera reunió. ■

